

N:o 49.

Ank. till Riksd. kansli den 9 maj 1891, kl. 2 e. m.

Laguskottets utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående förbud för barn att nattetid idka viss försäljning m. m.

Uti proposition den 1 innevarande månad, n:o 64, har Kongl. Maj:t, under åberopande af bifogadt utdrag af protokollet öfver civilärenden nämnda dag, äskat Riksdagens yttrande öfver följande, propositionen bilagda förslag till

Förordning

angående

förbud för barn att nattetid idka viss försäljning m. m.

1 §.

Förekommer i stad anledning att förbjuda barn att under viss tid af dygnet å gator eller andra allmänna platser eller å utskänkningsställen eller andra offentliga lokaler till salu utbjuda eller utdela tryckalster, blommor, kramvaror eller annat, må sådant förbud meddelas på sätt och i den ordning här nedan stadgas.

2 §.

1. Fråga om meddelande af förbud, hvarom i 1 § förmäles, må kunna väckas hos stadsfullmäktige eller i stad, der stadsfullmäktige icke finnas, vid allmän rådstuga. Varder, sedan helsovårdsnämnden blifvit i ärendet hörd, dylikt förbud af stadsfullmäktige eller allmän rådstuga beslutadt, skall beslutet af magistraten eller i stad, der magistrat ej finnes, af den för sådan stad särskildt tillsatta styrelse med eget utlåtande underställas Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som beslutet antingen oförändradt fastställer eller ogillar.

2. Finner Kongl. Maj:ts befallningshafvande eljest förbud, hvarom nu är nämndt, af behofvet påkalladt, upprätte förslag i ämnet och höre deröfver stadsfullmäktige eller allmänna rådstugan äfvensom magistraten eller stadsstyrelsen. Gillas förslaget af stadsfullmäktige eller allmänna rådstugan, sedan helsovårdsnämnden blifvit deröfver hörd, har Kongl. Maj:ts befallningshafvande att det sålunda antagna stadgandet utfärda. Varder förslaget icke antaget, men Kongl. Maj:ts befallningshafvande fortfarande finner det ifrågasatta stadgandet vara behöfligt, eger Kongl. Maj:ts befallningshafvande att i ämnet förordna, men skall underställa sitt beslut Kongl. Maj:ts pröfning.

3. På enahanda sätt, som nu är föreskrifvet, skall ock förfaras i fråga om upphäfvande eller ändring af redan meddeladt förbud; egande dock Kongl. Maj:ts befallningshafvande att, der undantag från förbudet för visst tillfälle må af omständigheterna vara påkalladt, sådant undantag på särskild ansökning medgifva.

4. Från hvad här ofvan är stadgadt eger för Stockholm den skilnad rum, att utlåtande och underställning af magistraten icke ifrågakomma.

3 §.

Förbud, hvarom ofvan sägs, må ej utsträckas utöfver tiden från klockan 8 eftermiddagen till klockan 8 förmiddagen och ej gälla för andra än barn af mankön under fjorton år och af qvinkön under femton år.

4 §.

Öfverträdes meddeladt förbud, skall ej mindre den, för hvars räkning utbudandet eller utdelningen sker, än ock den, hvilken värden

om barnet åligger, straffas med böter från och med fem till och med etthundra kronor. Derest af omständigheterna ådagaläggas, att förseelsen icke egt rum på befallning eller med tillåtelse af föräldrar eller annan, hvilken vården om barnet tillhör, må polismyndigheten varna barnet samt, i fall förseelsen förnyas, förordna, att barnet skall af föräldrar eller annan, under hvars lydnad det står, med aga i hemmet rättas.

5 §.

Den, som under tid, då han är stäld under tilltal för öfverträdande af förbud, hvarom ofvan är sagdt, fortsätter eller förnyar samma förseelse, skall, för hvarje gång åtal mot honom egt rum och han deraf undfått del, fällas till de böter, som för dylik förseelse äro bestämda.

6 §.

Öfverträdelse af förbud, meddeladt på grund af denna förordning, åtalas af allmän åklagare hos polisdomstol, der särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare och, der sådan icke finnes, vid allmän domstol; och gälle, i fråga om klagan öfver domstols eller poliskammares beslut i dessa mål, hvad i allmänhet angående besvär i brottmål finnes förordnadt.

7 §.

Böter, som ådömas på grund af denna förordning, tillfalla stadens kassa.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Denna proposition har af båda kamrarne blifvit till utskottet hänvisad, och får utskottet rörande densammas tillkomst och närmare innebörd, med ledning af de utskottet tillhandahållna, i statsrådsprotokollet omförmälda handlingar, anföra, att i en till Kongl. Maj:t stäld skrift styrelsen för den i Stockholm varande publicistklubben, å dess vägnar, i underdånighet anhållit att, i sammanhang med blifvande revision af för-

ordningen den 18 november 1881 angående minderåriges användande i arbete vid fabrik, handverk eller annan handtering, fullt betryggande lagligt skydd måtte beredas för minderåriga äfven i afseende på kolportering af tidningar och andra tryckalster; varande af styrelsen till stöd för denna anhållan andraget, att under de senare åren lösnummerförsäljningen utomhus af tidningar i Stockholm, likasom antagligen äfven på andra orter, sysselsatte ett stort och, som det ville synas, växande antal barn och minderåriga, hvilken sysselsättning dels utsträcktes ända in på nätterna, dels ock för vissa blad började tidigt på morgnarne; att, då det visat sig att barnen härigenom hindrades i sitt skolarbete, inhemtade dåliga vanor samt lede men i sin fysiska utveckling, publicistklubben funnit det angeläget att söka motverka detta menliga förhållande och dervid ansett, att användandet af barn under 12 års ålder till tidningsskolportering på gatorna borde förebyggas samt att äfven för minderåriga mellan 12 och 15 år skydd borde beredas mot en allt för utsträckt och sen arbetstid; att det emellertid befunnits vara svårt, om icke omöjligt, att från tidningsegarnes sida vidtaga för detta ändamåls vinnande fullt betryggande åtgärder, emedan mellanhändernas förfarande att i sin tjänst uppstå äfven barn näppeligen kunde af tidningsegarne kontrolleras; samt att det för desse sålunda endast skulle återstå att göra slut på hela sin lösnummerförsäljning uppå denna väg, hvilket åter skulle medföra för många tidningsegare stor ekonomisk förlust, hvarjemte förlust äfven skulle uppstå för försäljarne, af hvilka många på denna sysselsättning kunde förvärfva afsevärda bidrag till uppehälle både för sig och sina anhöriga.

Öfver berörda framställning hafva utlåtanden afgifvits ej mindre af öfverståthållarembetet, hvilket dervid öfverlemnade infordrade yttranden i ärendet af Stockholms stads helsovårdsnämnd och öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor, än af justitiekanslersembetet, kommerskollegium och medicinalstyrelsen; och hafva samtliga dessa myndigheter funnit en lagstiftningsåtgärd i propositionens syfte önskvärd ur så väl sanitär synpunkt som af andra, af publicistklubbens styrelse antydda skäl.

I hufvudsaklig öfverensstämmelse med de sålunda afgifna utlåtanden har det för Riksdagen nu framlagda förslaget blifvit uppgjort.

Då utskottet ansett det vara af intresse för Riksdagen att vid bedömandet af denna nya lagstiftningsfråga ega kännedom om den utländska

lagstiftningen i ämnet, vill utskottet härom meddela följande, ur ofvanberörda statsrådsprotokoll hemtade upplysningar.

I den danska lagstiftningen finnes icke något allmänt förbud mot eller inskränkning i ofvan omförmälda rättighet, men bestämmelser i sådant syfte kunna meddelas i de af justitieministeriet godkända lokala polisförordningarna. Enligt polisförordningen för Köpenhamn af den 22 juni 1883 må barn under 16 år icke användas till någon som helst handel på offentlig gata, väg eller plats under den tid, då utrop af varor är förbjuden, d. v. s. före klockan 6 f. m. och efter gaslyktornas tändning samt ovilkorligen efter klockan 8 e. m., likasom försäljning på nämnda ställen af avisor, skillingsblad och andra dylika tryckta meddelanden icke må ega rum medelst barn under 16 år.

Uti Preussen finnes icke något dylikt allmänt förbud eller sådan inskränkning utom så vidt angår den i näringsförordningen omhandlade rättigheten att kringföra varor till salu, som undantagsvis kan medgifvas åt minderårige, dervid den inskränkning kan göras, att dylika minderårige icke få idka dylik handel efter solens nedgång och särskildt hvad angår minderårige af qvinkön, att de endast få drifva sådan handel å offentliga vägar, gator och platser men icke ur hus och i hus.

Ej heller i Frankrike finnes någon lagstiftning, som inskränker eller förbjuder minderåriges användande till ifrågavarande försäljning. Hvad särskildt staden Paris beträffar, erfordras endast för försäljning af tidningar och andra tryckalster en särskild tillåtelse, hvilken dock aldrig vägras, utan gifves till hvem som helst som derom anhåller. För försäljning på gatorna af andra föremål af diverse slag behöfves ingen särskild tillåtelse och hinder därför lägges ej af polismyndigheterna, såvida den ifrågavarande handeln icke stör ordningen eller den fria cirkulationen. Barn och minderårige äro lika fria som äldre personer att utbjuda de ifrågavarande saluföremålen, och ordningsmagten inskrider deremot blott i det fall, att det kan till evidens bevisas, att handeln tjenar till täckmantel för tiggeri eller kringstrykande, eller att den omfattar föremål af osedlig natur, en inskränkning som för öfrigt gäller jemväl äldre personer, som göra sig skyldige till dylika öfverträdelser.

Deremot finnas i England meddelade bestämda föreskrifter uti ifrågavarande afseende. Genom en act af den 26 augusti 1889 i fråga om åtgärder till förekommande af grymhet mot samt angående skydd för minderårige är i allmänhet stadgadt *dels* förbud mot användande af barn under 10 års ålder att utbjuda något till salu, vid hvilken tid det vara må, på gator eller offentliga ställen, *dels ock* inskränkning i afseende på rättigheten att använda minderårig — gosse under 14 år och flicka un-

der 16 år — att utbjuda något till salu mellan kl. 10 e. m. och kl. 5 f. m. Det är likväl medgifvet, att vederbörande lokala myndighet må, om den anser sådant nödigt eller önskligt, kunna genom särskild undantagslag utsträcka eller inskränka sistnämnda tidsbestämmelse antingen för hvarje dag eller för någon viss dag eller vissa dagar i veckan och antingen för hela lokalområdet eller någon viss del af samma område. Den som använder minderårig till dylik förbjuden försäljning skall, om han dertill kännes skyldig, dömas till böter af högst 25 pund sterling eller ock alternativt, eller om tillgång saknas till böternas gäldande, eller såsom tillägg till bötesstraffet, till fängelse, med eller utan tvångsarbete, i högst tre månader.

Med hänsyn till de menliga följder, som minderårigas användande till kolportering å gator och andra offentliga ställen i stad af tidningar, kramvaror och annat dylikt medföra så väl i sanitärt som i moraliskt hänseende, anser jemväl utskottet åtgärder böra vidtagas i syfte att inskränka rätten att använda minderåriga till dylik kolportering. Utskottet har vid granskning af bestämmelserna i det föreliggande förslaget icke funnit skäl till någon erinran utom beträffande 4 §.

Af den senare punktens i berörda paragraf sammanställning med den förra framgår nemligen, att äfven för det fall, som i den senare punkten afses, straff enligt bestämmelserna i den förra punkten skall drabba ej mindre den eller dem, hvilka vården om barnet åligger, än ock den, för hvars räkning utbudandet eller utdelningen skett, då ju äfven i detta fall den objektiva förutsättningen för straffbudets tillämplighet — förbudets öfverträdande — föreligger. Det synes utskottet emellertid hvarken af behof påkalladt eller med allmänna straffrättsgrundsatser fullt förenligt att stadga straff för den varuegare — tidningsredaktör eller annan — som kan ådagalägga, att ifrågakomna försäljning egt rum i strid mot uttryckligen meddelad föreskrift.

I öfrigt har utskottet ansett sig böra fästa uppmärksamhet derå, att uti det föreliggande författningsförslaget saknas stadgande om meddeladt förbuds kungörande. Om än med visshet kan förutsättas, att myndigheterna icke skola underlåta att vederbörligen kungöra beslut rörande sådant förbud, synes dock lämpligt, att författningen derom innehåller föreskrift; och torde vid affattande af sådan föreskrift kunna hemtas ledning från 20 § ordningsstadgan för rikets städer samt 24 § helsovårdsstadgan.

På grund af hvad sålunda är vordet anfördt, får utskottet hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anmäla, dels att 4 § i förslaget synes böra affattas så, att deri stadgade straff för den, för hvars räkning utbudandet eller utdelningen skett, icke är tillämpligt, derest det ådagalägges, att han uttryckligen förbjudit utbudandet eller utdelningen på otillåten tid, dels ock att i författningen ansetts böra införas föreskrift angående kungörande af meddeladt förbud.

Stockholm den 9 maj 1891.

På lagutskottets vägnar:

C. A. SJÖCRONA.

Reservationer:

af herr *Lilienberg*;

af herr *L. O. Larsson*, som ansett det föreslagna förbudet mot minderåriges användande till utkolportering af tryckalster m. m. böra tilläggas ovilkorlig giltighet och dess meddelande sålunda icke göras beroende af de lokala myndigheternas pröfning i hvarje särskildt fall;

af herr *F. Andersson*;

af herr *J. Anderson*;

af herrar *Svensson*, *H. Andersson* och *J. A. Lundström*, hvilka ansett, att föräldrar eller den, under hvars lydnad barnet står, böra tilldelas varning, innan straffpåföljd dem ålägges;

samt af herr *Mankell*.

Herrar *Hasselrot*, *O. Erickson* och *Wester* hafva begärt få antecknad, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
